

Małgorzata Masalska

"Literacka legenda o Wernyhorze",
Franciszek Ziejka, "Rocznik Komisji
Historycznoliterackiej" XIII (1975) :
[recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 19/1 (59), 235

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) ZIEJKA Franciszek: Literacka legenda o Wernyhorze. "Rocznik Komisji Historycznoliterackiej" XIII, 1975, s. 31-85.

Artykuł dotyczy funkcji Wernyhory w "Weselu" Wyspiańskiego. Od oceny tej postaci zależy bowiem w znacznym stopniu ocena wartości ideowych dramatu. Po przedstawieniu dotychczasowych opinii o Wernyhorze (prace S. Pigonia i innych) autor dokonuje szczegółowej charakterystyki postaci Kozaka-wieszczka, omawia znaczenie jego przepowiedni związanej z ideą odbudowy Polski w granicach z 1772 r., analizuje czas jej powstania (opowiada się za datą 1809 r.), śledzi jej udział w kształtowaniu programu TDP i myśli politycznej Wielkiej Emigracji. Wiele uwagi poświęca też utworom literackim związanym z postacią Wernyhory. W konkluzji badacz stwierdza, iż poprzez kreację tego bohatera podejmuje Wyspiański polemikę z głosicielami idei Polski "od morza do morza".

BP/59/97

M.M.

(II) ŻÓRAKOWSKI Bogusław: Humor i komizm w wierszach Janiny Porazińskiej. "Zeszyty Naukowe WSP w Opolu". Historia Literatury XIII, Opole 1975, s. 223-238.

Wiersze Janiny Porazińskiej spełniają przede wszystkim "funkcję ekspresyjno-liryczną"; obecny w nich komizm oraz ich struktura językowa "służą idei Wielkiego Humoru", będącego pełną afirmacją życia, "filozofią pogodnego usposobienia". Komizm utworów Porazińskiej, w zasadzie wolny od akcentów satyrycznych, podporządkowany jest funkcji lirycznej; moment "odejścia od normy", leżący u podstaw wszelkiej komiczności, zostaje tu utrwalony w obrazie poetyckim. Ów komizm wynika z opozycji poetki wobec tego, co H. Bergson określił jako "sztywność, szablon, mechaniczność". Na przykładzie wybranych wierszy autor określa typ humoru Porazińskiej, wskazuje na jego "podmiotowo-ekspresyjny charakter"; znajduje to wyraz w podejmowaniu przez poetkę tematów zabawowych, ludycznych (zwłaszcza motywu tańca), czerpanych głównie z folkloru; funkcję śmiechotwórczą z powodzeniem pełni personifikacja.

BP/59/98

A.S.